

Vaikas sėkmingiau mokosi, nori pažinti jį supantį pasaulį tada, kai kryptingai dirbama ne tik darželyje, mokykloje, bet ir šeimoje. Kaip tėveliai gali padėti vaikui „prisijaukinti“ matematiką? Ko gali mokyti jau ikimokykliniame ir priešmokykliniame amžiuje? Sudarydami įvairias žaidybines situacijas namuose ar artimoje aplinkoje, jie gali supažindinti su kai kuriomis matematinėmis sąvokomis (dydžio, kiekio, svorio ir kt.), skatinti atpažinti ir įvardyti pagrindines geometrines figūras (skritulį, trikampį, kvadratą), mokyti skaičiuoti daiktus iki dešimties, daiktų kiekį susieti su tinkamu skaitmeniu, bandyti sudėti, atimti ir kt. Pateikiame rekomendacinio pobūdžio žaidybines - praktines veiklos pavyzdžių, padėsiančių formuoti elementarius matematinius vaizdinius.

Matematinės sąvokos

Namuose ir artimoje aplinkoje yra daug daiktų, kuriuos galima skaičiuoti, lyginti, grupuoti. Visur, kur būnate, važiuojate, vaikščiujate, lankotės, stebėkite aplinką:

- paprašykite parodyti, kuris namas aukštas, o kuris žemas, kuris medis storas, o kuris plonas; aptarkite, kad takelis, kuriuo einate, siauras, o gatvė plati;

- palyginkite prekes, kurias perkate: obuolys didelis, riešutas mažas; arbūzas sunkus, pomidoras lengvas (būtina pakilnoti), suknelė gali būti ilga ir trumpa;

- grupuokite daiktus: didelės sagas prie didelių, mažas prie mažų; trumpus pieštukus prie trumpų, ilgus prie ilgų;

- formuokite sąvokas „vienas“ ir „daug“: paprašykite paduoti vieną saldainį (daug saldainių), surasti, kas namuose yra vienas (pvz.: televizorius, kompiuteris, laikrodis), ko yra daug (pvz.: lėkščių, puodelių, kėdžių, peilių, šakučių ir kt.);

- paprašykite parodyti savo veido ir kūno dalis, jas suskaičiuoti (pvz.: „Parodyk nosį. Kiek nosių tu turi? Kiek turi akių, ausų, kojų, rankų? Kiek ant vienos rankos yra pirštų? Kiek ant galvos yra plaukų?“ (provokuojame atsakymą daug);

- bandykite skaičiuoti daiktų grupes ir jas lyginti (pvz.: „Kiek ant stalo yra lėkščių, peilių, šakučių? Kiek mama nupirko obuolių, bananų? Ko daugiau (mažiau) nupirko - bananų ar obuolių?“)

Geometrinės figūros

Supažindinimą su geometrinėmis figūromis reikia pradėti nuo skritulio, po to įvesti trikampį ir kvadratą (kai vaikas moka skaičiuoti iki trijų ir keturių, nes šių figūrų pavadinimai siejami su kampų ir kraštinių skaičiumi). Rekomenduojama žaidybinė veikla:

- iškirpti (jei moka, išsikerpa pats vaikas) iš storesnio popieriaus skritulį, trikampį, kvadratą, pasakyti jų pavadinimus, pirštu apvesti kontūrus ir nustatyti, kad skritulys yra apvalus, o trikampis ir kvadratas - kampuotos figūros;

- ieškoti artimoje aplinkoje daiktų, savo forma primenančių geometrines figūras (pvz.: ratas, lėkštė, puodo dangtis - skritulio formos; trikampė skarelė, liniuotė - trikampio formos; langas, durelės, dėžutės dangtis - kvadrato formos);

- surasti ir išdėlioti tokias pat geometrines figūras, kokios buvo nupieštos ar išdėliotos (regimasis diktantas);

Pvz.: ○ △ □ ○ □ △

- eilute išdėlioti tokias geometrines figūras, kurias pasakote (girdimasis diktantas);

- dėlioti iš geometrinių figūrų objektus (pvz.: mašiną, namelį, senį besmegenį, saulę, malūnsparnį, laivelį ir kt.), analizuoti, iš kokių figūrų jie sudaryti;

Skaičiavimas ir skaitmenys

Rekomenduojama žaidybinė - praktinė veikla:

- paprašykite vaiko padėti namų ruošoje (pvz.: „Padėk ant stalo tris lėkštes, tris šakutes ir tris peilius“, „Nuplauk du obuolius“, „Į lėkštutę padėk šešis saldinius“);

- kartu išrikiuokite visus žaislus ir išdalinkite jiems „pietus“: po vieną (dvi, tris, keturias, penkias, ...) lego kaladėlę;

- žaiskite žaidimą „Kas kiek turi?“ (pvz.: „Kiek kėdė (stalas, sofa) turi kojų? Kiek žmogus turi rankų (kojų, akių, ausų, galvų, nosių)? Aš turiu penkis saldinius. O kiek tu?“)

- žaiskite įvairius stalo žaidimus, loto, kur reikalingas skaičiavimas;

- užduokite provokuojančius klausimus, skatinančius mąstyti ir skaičiuoti (pvz.: „Kiek trys broliukai avi batukų? Kiek dvi varnos turi kojų? Kiek trys šuniukai turi ausų?“);

- formuokite supratimą, kad daiktų kiekį galima pažymėti tinkamu skaitmeniu;

- skaitmenų skyrimui mokykitės eilėraščių, padedančių įsiminti skaitmens formą;

- rašykite skaitmenis ant smėlio, lipdykite iš plastilino, dėliokite iš smulkių mozaikos dalelių, lankstykite iš vielos ir kt.;

- bandykite susieti skaitmenų formą su aplinkos objektais.

Pagal specialiąją literatūrą
parengė specialioji pedagogė
Liuda Bartkuvienė

KELMĖS ŠVIETIMO PAGALBOS TARNYBA

MATEMATIKA NAMUOSE: ELEMENTARIŲ VAIZDINIŲ FORMAVIMAS

